دانشگاه خوارزمی

چکیده

اصول اقتصاد

کارشناسی ارشد MBA

یوسف امیری
YousefAmiri.ir

فصل ۱- اقتصاد کلان

تعریف اقتصاد کلان: تخصیص بهینه منابع محدود یک کشور به فعالیت های اقتصادی جهت بهبود توزیع درآمد، بهبود اشتغال، بهبود تولید

کارگزاران اقتصادی: اشخاصی که فعالیت اقتصادی انجام می دهند: خانوارها-بنگاه ها- دولت- خارجیان

اقتصاد باز و بسته: باز با خارج از کشور داد و ستند داره و بسته داد و ستد نداره

خانوار: صاحبان عوامل تولید (نیروی کار-زمین - سرمایه(

بنگاه ها: عوامل تولید را از خانوارها می یرند و کالا و خدمات تولید می کنند و می فروشند

خارجیان: خارج از مرزهای ملی با آنان روابط اقتصادی و صادرات و واردات داریم

نقش دولت: اخذ مالیات و خرج کردن آن

مدل های اقتصاد:

دوبخشی:خانوار-بنگاه

سه بخشی: خانوار-بنگاه-دولت (بسته(

چهار بخشی: خانوار-بنگاه-دولت-خارجیان (باز(

انواع بازارهای مبادلاتی: بازار عوامل تولید-مالی و پولی-کالا و خدمات

سرمایه: همان موجودی است و برابر با مجموع سرمایه گذاری هاست (متغیر ایستا یا ثابت(

سرمایه گذاری: خرید کالا و خدمات سرمایه ای توسط بنگاه ها را گویند. به تغییرات سرمایه در بازه زمانی گفته می شود بنابراین سرمایه گذاری مربوط به یک دوره زمانی است و متغیر است. (متغیر جریان جاری(

نشت: خروج پول از اقتصاد (پس انداز - مالیات-واردات(

تزریق: ورود پول به اقتصاد (سرمایه گذاری-خرج دولت-صادرات(

تقاضای کل :(AD | YD) مجموع تقاضای عاملین اقتصادی (خانوارها-بنگاه ها-دولت-خارجیان) از کالا و خدمات نهایی (مانند نان(

عرضه کل: کل کالا و خدماتی که در یک دوره تولید شده یا کل درآمد ملی

فرمول ۸

درآمد قابل تصرف شخصی: درآمد بدون مالیات را گویند

تعادل: جایی که عرضه کل با تقاضای کل برابر باشد. هرگاه متغیرهای نشت و تزریق با یکدیگر برابر شوند نقطه تعادل می شود.

سرمایه گذاری برنامه ریزی نشده:

موجودی انبار در حالت تعادل صفر است. زمانی که پس انداز بیشتر از سرمایه گذاری است باید موجودی انبار را افزایش بدیم. (تغییر ناخواسته در موجودی انبار(

فصل ۲ - حسابداری ملی و شاخص

شاخص تولید ناخالص ملیGNP

مجموع ارزش کالا و خدمات تولید شده نهایی در یک دوره یکساله توسط افراد یک کشور می باشد. و با محاسبه میزان تولید، هزینه و درآمد ملی محاسبه می شود. از معیارهای مقایسه کشورها با یکدیگر

تولید ناخالص داخلیGDP

مجموع ارزش کالا و خدمات تولید شده نهایی در یک دوره یکساله در داخل مرزهای یک کشور می باشد. بنابراین برخلافGNP ، مقدار GDP شامل تولیدات فراسرزمینی نمی شود.

روشهای محاسبه GDP وGNP

روش ارزش افزوده-روش مخارج یا هزینه (فرمول محاسبه تقاضای کل-(C+I+G+X-M
روش درآمد

اگر از تولید ناخالص ملی و تولید ناخالص داخلی مقدار استهلاک را کم کنیم به ترتیب تولید خالص ملی (NNP) و تولید خالص داخلی (NDP) بدست می آید.

درآمد ملی

اگر از تولید خالص ملی، مالیات های غیر مستقیم را کم کنیم درآمد ملی بدست می آید. در تعریف کلی درآمد ملی مجموع درآمد خانوارها از فروش عوامل تولید است

سرانه تولید ناخالص ملی

از تقسیم مقدار تولید ناخالص ملی بر جمعیت کشور بدست می آید

سرانه تولید ناخالص داخلی

از تقسیم مقدار تولید ناخالص داخلی بر جمعیت کشور بدست می آید

سرانه تولید خالص ملی

از تقسیم مقدار تولید خالص ملی بر جمعیت کشور بدست می آید

چه کالا و خدماتی در محاسبات ملی قرار نمی گیرند:

کالا و خدماتی که ارزش بازاری ندارند (کار خانه داری) - تولیدات غیر قانونی (قاچاق ، مواد مخدر) - خرید و فروش کالاهای دست دوم - فعالیت های انتقال مالکیت و مبادله (خرید و فروش سهام، اوراق قرضه(

کالا و خدماتی که در محاسبات ملی قرار می گیرند:

خودمصرفی کشاورزان - معادل اجاره خانه - کارمزد احتسابی بانکها

شاخص رفاه اجتماعی

در GDP و GNP شاخص های رفاه درنظر گرفته نمی شوند بنابراین معیاری برای مقایسه رفاه کشورها نیستند پیامدهای منفی مانند آلودگی محیط زیست و جرم و جنایت و فساد درنظر گرفته نمی شود. فعالیت های غیر بازاری مانند شغل های خانگی در GNP و GDPدرنظر گرفته نمی شود.

شاخص جینی به جای سرانه تولید ملی یا داخلی

فرق متغیرهای حقیقی و اسمی:

در متغیرهای حقیقی تورم هم محاسبه می شود اما در متغیرهای اسمی تورم محاسبه نمی شود. مبنای محاسبات متغیرهای حقیقی است .

تعریف شاخص قیمت ها (تورم): میانگین وزنی قیمت ها در یک سال تقسیم بر میانگین وزنی قیمت ها در سال پایه ضربدر ۱۰۰

تورم از سبد مصرف خانوار (CPI) محاسبه می شود

فصل ۳- سیاست های مالی

MPCمیل نهایی به مصرف برابر با b یا شیب نمودار

APCمیل متوسط به مصرف برابر با مصرف تقسیم بر درآمد یاC/Y

ساسیت مالی: ابزار اول مخارج دولت (تزریق) و ابزار دوم مالیات (نشت) دو دسته سیاست مالی: انبساطی (باعث افزایش تقاضای کل اقتصاد در زمان رکود برای جلوگیری از حفره رکودی) و انقباضی (باعث کاهش تقاضای کل اقتصاد در زمان تورم و افزایش مالیات برای کاهش شکاف تورمی(

حفره رکودی:

در منحنی کینز بالاتر از نقطه تعادل، عرضه کل از تقاضای کل بیشتر خواهد بود و مازاد عرضه خواهیم داشت که به آن حفره رکودی گفته می شود برای از بین بردن آن دولت باید سیاست مالی انبساطی را برای افزایش تقاضای کل در اقتصاد در پیش بگیرد. مثلا با افزایش مخارج مثبت (عمرانی) دولت و کاهش مالیات

شکاف تورمی:

در منحنی کینز پایینتر از نقطه تعادل، تقاضای کل از عرضه کل بیشتر خواهد بود و مازاد تقاضا خواهیم داشت که منجر به تورم می شود و به آن شکاف تورمی گفته می شود برای

از بین بردن آن دولت باید سیاست مالی انقباضی را در پیش بگیرد یعنی یا مخارج دولت را کاهش دهد و یا مالیات ها را افزایش دهد تا سطح تقاضای کل را پایین بیاورد.

تناقض خست:

پس انداز کردن در زمان رکود مناسب نیست و باعث کاهش پس انداز کل جامعه هم می شود! وقتی پس انداز کل جامعه افزایش پیدا کنه، مصرف کم میشه و بنابراین تقاضا هم کم میشه پس درآمد تعادلی کم میشه. خود پس انداز که تابعی از درآمد است دوباره کم می شود. بنابراین در نهایت پس انداز کل جامعه و رشد اقتصادی را کاهش میده.

متغیرهای درونزا

متغیری است که وابسته به سایر متغیرها در مدل اقتصادی است. متغیرهای درونزا مانند مصرف و پس انداز تابعی از سایر متغیرها مانند درآمد ملی هستند و هدف مدل های اقتصادی مشخص کردن متغیرهای درونزاست.

دارد

متغیرهای برونزا

متغیری است که مقدار آن ثابت و مشخص است و به متغیر دیگری وابسته نباشد. این متغیرها از بیرون از مدل اقتصادی تعیین می شوند و هر چه تعدادشان بیشتر باشد، حل مدل اقتصادی ساده تر است. مانند عرضه پول توسط بانک مرکزی

فصل ۴ - بازار پول

تکامل پول:

پول کالایی > پول فلزی > پول کاغذی > پول تحریری > پول الکترونیکی

وظایف پول:

برای تسهیل مبادلات (همیشه ثابت) - معیار سنجش ارزش (همیشه ثابت)- حفظ ارزش (شرایط تورمی(

حجم پول در گردش:M۱

اسکناس و حساب های جاری

نقدینگی:M۲

حجم پول به اضافه سپرده های پس انداز و مدت دار (شبه پول(

شبه پول:

سپرده های پس انداز و مدت دار (قدرت نقدشوندگی از پول کمتر(

سرعت گردش پول:

تعداد معاملاتی که با پول در بازه زمانی مشخص انجام می شود هرچه سرعت پول بیشتر باشد شبیه این است که حجم پول بیشتر (قدرت) است.

عرضه پول:

توسط بانک مرکزی انجام می شود و متغیر برونزاست

تقاضای پول:

تقاضای معمالاتی (وابسته به درامد ملی)- تقاضای احتیاطی (وابسته به درامد ملی) - انگیزه سفته بازی (برای کسب سود وابسته معکوس به نرخ بهره(

انگیزه سفته بازی:

افراد برای کسب سود مقداری پول نزد خود نگه می دارند به این مقدار پول انگیزه سفته بازی گویند که رابطه معکوس با نرخ بهره دارد

تعادل عرضه و تقاضای پول

نقطه ای که عرضه و تقاضای پول با یکدیگر برابر هستند

ترازنامه بانک مرکزی

سمت چپ بدهی ها (اسکناس و سکه - ذخایر قانونی بانکها-ذخایر آزاد بانکها(امانت)) و سمت راست دارایی ها (ارز-طلااوراق قرضه -اعتبارات به بانکها(

سیاست های پولی

هر سیاستی که توسط دولت اجرا شود و باعث تغییر حجم پول شود که یا سیاست پولی انبساطی است (افزایش حجم پول) و یا انقباضی (کاهش حجم پول(

ابزارهای سیاست پولی دولت:

نرخ ذخیره قانونی:

قسمتی از سپرده های بانکهاست که نزد بانک مرکزی نگهداری می شود. هرچقدر نرخ ذخیره قانونی کمتر باشد بانکها بیشتر می توانند وام دهند و حجم پول افزایش می یابد و سیاست پولی انبساطی (در زمان رکود) خواهد بود

عملیات بازار آزاد:

خرید و فروش اوراق قرضه. خرید اوراق قرضه توسط بانک مرکزی از مردم باعث افزایش حجم پول می شود(انبساطی) و فروش اوراق قرضه توسط بانک مرکزی به مردم باعث جمع آوری و کاهش حجم پول می شود (انبساطی(

نرخ تنزیل مجدد:

نرخ بهره ای که توسط بانک مرکزی تعیین می شود بانک مرکزی اسناد و اوراق مدت دار بانک ها را تنزیل می کند و در عوض به آنها وام می دهد

کاهش نرخ تنزیل یک سیاست انبساطی پولی است (بانکها بیشتر وام می گیرند) و افزایش نرخ تنزیل سیاست انقباظی پولی است.

فصل ۷ - تورم و بیکاری

تورم:

به افزایش سطح عمومی قیمت ها تورم گفته می شود همچنین تورم برابر با نرخ رشد شاخص قیمت ها طی یک دوره زمانی است.

آثار تورم:

باعث توزیع ناعادلانه درآمد می شود و وضعیت افرادی که درآمد ثابت دارند را بدتر می کند. اصطلاحا غنی را غنی تر و فقیر را فقیرتر می کند

تورم ملایم بر تولید تاثیر مثبت (هزینه های پایین نسبت به درامد) و تورم شدید به دلیل اثر منفی بر سرمایه گذاری ها، تاثر منفی بر تولید دارد

تبعات روانی و حقوقی در جامعه دارد. افراد به تعهدات پرداختنی خود پایبند نیستند و مشکلات حقوقی بوجود می اید تورم های شدید و بلند مدت ممکن است به نا آرامی های اجتماعی منجر شود.

ضریب جینی: (منحنی لورنز(

توزیع درامد ملی بین جمعیت یک کشور و عددی بین صفر و یک است هر چقدر به صفر نزدیکتر باشد برابری بیشتری را نشان می دهد.

علت تورم:

۱ -تورم ناشی از فشار تقاضا یا کشش تقاضا : هر علتی که منجر به افزایش تقاضای کل (با فرض ثابت ماندن عرضه) باعث ایجاد تورم می شود مثلا سیساستهای پولی انبساطی (ایران(

۲ -تورم ناشی از فشار هزینه: هر عاملی که باعث بشه هزینه های تولید زیاد بشه تولید و عرضه را کاهش می دهد

۳ -تورم وارداتی : افزایش قیمت کالاهای وارداتی

۴ -تورم نهایی یا ساختاری: ناشی از ساختارهای کشورهای درحال توسعه است.

۵ -تورم بخشی: ناشی از سرایت افزایش تورم در یک بخش به سایر بخش ها مانند افزایش قیمت بنزین (ایران(

۶ -تورم پولی: بخاطر افزایش حجم پول (ایران(

۷ -تورم روانی: نگرانی های مردم نسبت به آینده که باعث افزایش تقاضا می شود. (ایران(

۸ -تورم تنگناهای عوامل تولید

۹ -تورم رکودی: از فشار هزینه بوجود می آید وقتی که عرضه کم بشه و قیمت ها افزایش پیدا کنه و قدرت خرید مردم نسبت به این افزایش کم شود.

۱۰-رکود تورمی: توقف رشد اقتصاد و همزمان با آن افزایش سریع قیمت ها که از مشکلات تولید ناشی می شود

تورم بر اساس شدت و ضعف:

۱ -تور ملایم: بین ۱ تا ۶ ویا ۱ تا ۸ درصد

۲-تورم معتدل: بین ۱۵ تا ۲۰ درصد

۳ -تورم افسارگسیخته: دوبرابر شدن قیمت ها

درمان تورم:

یا تقاضای کل را کاهش بدیم یا عرضه کل را افزایش بدهیم یا ترکیبی از هر دو. مثلا سیاستهای پولی و مالی انقباظی - واردات کالاهای فناوری - اجرای سیاستهای درامدی - کاهش هزینه های تولید

رابطه تورم و کسری بودجه:

نمی توان گفت که یکی از این دو علت دیگری است. سیساست کسری بودجه از ویژگی های ساختاری کشورهای درحال توسعه است و یک نوع سیاست مالی است که به دلیل اندازه بزرگ بخش دولتی نسبت به بخش خصوصی و هزینه های بالا دولت مجبور به استقراض از بانک مرکزی می شود و اثر منفی تورم بجا می گذارد. می گوییم هم کسری بودجه روی تورم اثر می گذارد و هم تورم روی کسری بودجه و دایره وار روی هم اثر گذارند.

بیکاری

۱ -بیکاری اصطکاکی یا طبیعی: برای افرادی که کار معمول وجود دارد اما به دنبال اشتغال در مشاغل تخصصی تر هستند و موقتا بیکار هستند اطلاق می شود .

۲ -بیکاری دوره ای یا فصلی: در زمان هایی که کاهش تولید یا رکود اتفاق می افتد کارخانه ها تعدیل نیرو می کنند

۳ -بیکاری ساختاری: نیروی با تخصص مورد نیاز در بازار کار وجود نداشته باشد

۴ -بیکاری دواطلبانه

۵ -بیکاری آشکار و پنهان